

Lijst publicaties Mond en klauwzeercrisis 2001 en de gevolgen daarvan op het (boeren) leven.

Video:

Documentaire film "Dossier MKZ – de ene koe is de andere niet" Josephine Hamming.
Uitg. Wildlife Productions, Van Diemenstraat 410-412, 1013 CR Amsterdam.
e-mail: Wildlife@Wildlife.nl

Deze film is een grote inspiratiebron, die inzicht geeft in hoe het gegaan is ten tijde van de MKZ en de ruiming. En wat het werkelijk betekend heeft voor mens en maatschappij. Een maatschappij waarin een ramp zich ontwikkelt, van een besmettelijke dierziekte tot een ramp van nationale en internationale omvang, ten gevolge van keuzes die door de overheid, en door individuen zijn gemaakt. Deze film doet een appèl aan het geweten van burgers en overheid.

Ook in het engels verkrijgbaar.

MKZ in Kootwijkerbroek. Gezond vee slachtoffer van ziek Paars

Uitg: Steungroep MKZ Kootwijkerbroek 2001/2002. Verkrijgbaar bij het MKZ - museum in Kootwijkerbroek.

Literatuur:

Ruimen Tien keer erger dan ik dacht. MKZ – het boerenverhaal. 2001. Door Hans Siemens in samenwerking met Actiecomité MKZ in de driehoek Apeldoorn-Zwolle-Deventer. 143 pag. Uitg. Elsevier Bedrijfsinformatie. ISBN 90 5439 111 1

Dit boek is een openbaring. Het gaat over het verhaal van de boeren in 'de Driehoek' tijdens de MKZ-crisis van 2001. Over hun ervaringen en meningen. Hun oordeel over wat zich heeft afgespeeld. Wat gebeurde er allemaal? In woord en beeld wordt het weergegeven.

Tongblier. De crisis van 2001. 127 pag. Uitg. stichting Werkgroep MKZ Fryslân, Buitenpost, 2001. ISBN 90-9015344-6 *

Een veelzijdig en informatief document. Een monument. Om te verwerken. Om stil te staan bij wat gebeurd is. Verhalen van volwassenen en kinderen. Prachtig gebonden en geïllustreerd met foto's en tekeningen.

MKZ in 'Groot Oene' feiten-emoties - financiën. 93 pag. 2001

20 interviews over mond en klauwzeer in 'de Driehoek' voorjaar 2001. Verzameld en op schrift gesteld door Christa Reil. (ISBN aangevraagd) Uitg. Bureau Christa Reil, Postbus 200, 8180 AE Heerde. e-mail bcr-nl@zonnet.nl

MKZ in 'Groot Oene' is een eye opener. Direct betrokkenen geven hun ervaringen en gezichtspunten weer vanuit het crisisgebied, w.o. de Lokale radio, het maatschappelijk werk, een burgemeester, etc.

Van lijdzzaamheid naar hoop. Oene en MKZ. mei 2001. Uitg: Herv. Gemeente van Oene. 76 pag. Een terugblik ".....als hulp bij terugdenken, bezinnen en vooruitzien"

Een pastoraal geschenk. Interessant vanuit kerkelijk perspectief en het hart van het rampgebied. Een terugblik, terwijl de gevolgen van de ramp nog in de toekomst liggen.

Oene, een Bijbelse visie op landbouw. door Bart Spruyt, Tollebeek. 18 pag. Mei 2001.

Voor wie geïnteresseerd is in de manier van denken vanuit een traditionele geloofsbeleving.

De toekomst van de boer. Trouw, dossier NL nr 10. Uitg. Rainbow pocketboeken. Juli 2001
173 pag. ISBN 90 417 0264 4

De MKZ-crisis bracht in de samenleving veel teweeg . Discussies waarin meeleven, maar ook kritische geluiden over de landbouw te horen waren. In dit boekje zijn een dertigtal artikelen opgenomen over tal van zaken, die met dierziektes o.a. MKZ te maken hebben, maar vooral ook met de toekomst van de boer, w.o. internationale invloeden.

Schemering. Christine Mouw. 217 pag. Uitg. Bonneville, Bergen, NH.

In dit boekje beschrijft een herderin haar beleving met haar kudde schapen, waarbij ze aan het eind van het boek duidelijk maakt wat de gevolgen zijn van het vervoersverbod t.g.v. de MKZ-crisis: De kudde, die met het groeiend aantal lammetjes, de kooi en de omheining niet mag verlaten.

Oog in oog met de verdelingsmachine. De mond- en klauwzeercrisis van 2001 door Jan Paul Smit, Amsterdam 2002. Uitg. Agri & Cultuur. Bestellen door overmaking van € 8.- t.n.v. Agri & Cultuur; o.v.v. Oog in Oog. (Heel mooi)

Internet uitgave: www.ddh.nl/duurzaam/landbouw

Dit boek begint met een schets van de spontane actiegroepen en het bezoek van de EU parlementaire onderzoekscommissie. Daarna komen twee boeren aan het woord en een kritische landbouwdeskundige, over de landbouweconomische structuur, die de MKZ-crisis heeft voortgebracht en over de noodzakelijke veranderingen.

Geen enkele twijfel....? De diagnose van MKZ in Kootwijkerbroek. Een reconstructie. 2002. 163 pag. Uitg. Stichting Onderzoek MKZ Crisis Kootwijkerbroek. Postbus 307, 3770 AH Barneveld.

Een grondig onderzoek naar vermeende fouten, w.o. verwisseling van monsters, welke tot de diagnose MKZ en alle gevolgen van dien hebben geleid.

Het ga je goed Evelien. MKZ-dagboek van een dierenarts. 2002. 128 pag. Jaap de Boer. Uitg. Strengholt.

Een voorbeeld van een dierenarts die, kennelijk verblind door alles wat ook hem overkomt, zijn grenzen niet kent. Hij ziet zichzelf als hulpverlener, waar hij door menig getroffen als tegenstander en als dader in dit dodelijke ruimingsbeleid wordt gezien.

Artikelen:

Tijdschrift voor Diergeneeskunde febr.2002 'Massale vernietiging gezonde dieren Middeleeuws'. Sophie Deleu.

Bestrijding van Mond- en Klauwzeer. 'Stamping-Out, of gebruik maken van wetenschappelijk onderzoek? Kon. Nederlandse Academie van Wetenschappen, Jan. 2002

Leven voor wat niet nuttig is. Eric Hoogkarspel in Vrijzicht. Jan /febr.2003?

Waarom blijven boeren? Over voortgang en beëindiging van het boerenbedrijf. Paul Schnabel. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Maatwerk, Vakblad voor Maatschappelijk werk, juni 2002 'Meeleven met bedreigde boeren'. Woutje Mulder

Bulletins e.a informatiebronnen:

Knipselkranten en publicaties van de Werkgroep Landbouw en Armoede. Secretariaat:
Zandterweg 2, 5973 RC Lottum.

Vakbladen voor agrariërs, zoals “Boerderij, Oogst , Agrarisch Dagblad, etc.

Gebundelde krachten. Een periodiek bulletin voor actie tegen het Non-Vaccinatiebeleid.
Uitgegeven nr. 1 t/m 14. Van augustus 2001 tot juni 2003. Redactie: M.v.d.Engel,
Platanenstraat 24, 3785 LE Zwartebroek. E-mail: mvde56@compaqnet.nl

Actiegroep: Stichting Ent Europa. website: www.enteuropa.nl .E-mail: info@enteuropa.nl

Verder info: www.mkz.nl
en www.nieuwsgrazers.nl

Barnevelds Dagblad.
Landelijke en regionale dagbladen,

Beleidsdraaiboeken: MKZ. , Communicatie , e.a. : Verkrijgbaar bij Min. LNV, Directie
Voedings- en Veterinaire aangelegenheden.

Boeren, Burgers en Buitenlui. Over rentmeesterschap. Dick Stellingwerf over landbouw,
natuur en milieu. Maart 2001, 2^e herziene druk. Uitg. Christen Unie.

Verslag van ‘Mond-en Klauwzeer in de vorige eeuw’ door J.Y. Bouwma, Warkum, 26 juni
2001, uitgegeven in eigen beheer.

Vaccin(atie)beleid. Deelrapportage, situatie en beleid t.a.v. aangifteplichtige dierziekten,
door MJM Tielen (red.) Uitgegeven door de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde,
Utrecht, 1995.

Diverse beleidsstukken en resoluties en verslagen m.b.t. van het EU parlement. o.a. via
A.J.Maat: Amaat@Europarl.EU.int
Ir.J. Mulder: JMulder@Europarl.EU.Int

Internationaal: www.warmwell.com

Nationaal: www.minlnv.nl

Van en voor kinderen.

Lesbrief MKZ: Mond –en Klauwzeer in Nederland. Groen Educatief. 21 pag,
Uitg : De Eemlandhoeve, Bunschoten. www.eemlandhoeve.nl ISBN 90-5829-239-8
Een lesbrief, speciaal voor kinderen.

Gedichtenbundeltje

Een land zonder dieren , Inès v. Triest. Heerde 2001. In eigen beheer uitgegeven.
Een jong meisje beschrijft d.m.v. deze gedichten haar beleving.

Kinderboeken.

De terugkeer van Willy en René. Jinke Hestermans 2001, 66 pag. Mooi gebonden en geïllustreerd. ISBN 90 77014012
Anne begrijpt niet waarom haar twee lieve gezonde varkens. Willy en René, moesten worden doodgemaakt. Veel kinderen, volwassenen en geleerden begrijpen ook niet dat het zo is gegaan. De schrijfster Jinke Hestermans woont op een boerderij in het hart van 'de Driehoek' en ondervond persoonlijk de gevolgen van de MKZ-crisis.

Besmet gebied. Ada Schouten – Verrips, 2001, 93 pag. Uitg. 'de Ramshoorn'
ISBN 90-76466-17-3
Ruben zit op school waar de spanning van de dreigende MKZ en de ruiming voelbaar zijn. Tot het onheil hen zelf bereikt. De vriendschap van Teunis, die met zijn kwaliteiten solidair is en probeert te troosten. Herkenbaar voor veel kinderen.

“.....het leek wel oorlog. Kinderverhalen ter herinnering aan de MKZ-crisis te Kootwijkerbroek. 2001. 44 pag. Uitg. Kon. Beatrixschool te Kootwijkerbroek. E-mail: Kon.Beatrix@zonnet.nl
Een bundeltje van tekeningen en verhalen van kinderen van deze school, n.a.v. hun ervaringen tijdens de hectische periode van begin april 2001, waarin de ME werd ingezet om het verzet tegen de ruiming te breken.

Zwarte lente door Kees Opmeer. 2003 .125 pag. Uitg. Mareta. ISBN 90 437 0171 8
Leeservaring G, AVI 8, Thema dieren; dood.
De tweestrijd waarin het Ruimingsbeleid personen en gezinnen brengt staat centraal in dit boek. Twee jongens leren elkaar kennen als ze alles doen om hun lievelingsdier in leven te laten. De vaders worden door hun beroep geconfronteerd met MKZ en vervullen een rol bij de uitvoering van het ruimingsbeleid. De schrijver nodigt kinderen uit per e-mail te reageren.

Uitgaven Wageningen Universiteit:

Veerkracht door Ir E. Heleen van haaften en Drs P.H.Kerstens. 2002. 213 pag.

Een samenvattend verslag hiervan: 37 pag. Uitg. Alterra- rapport 539

“Hèt” wetenschappelijke onderzoek naar de gezondheidstoestand en de psycho-sociale gevolgen bij de door de MKZ-crisis getroffen melkveehouders in ‘de Driehoek’ en in Friesland.

MKZ: Nieuwe waarden, andere wegen -Van dialoog naar onderzoeksagenda-

A.J. v.d. Zijpp. Eindrapportage MKZ-Atelier 2002. 29 pag. Uitg: Dierlijke Productiesystemen, Postbus 338, 6700 AH Wageningen

‘Het gesprek over de ervaringen van betrokkenen en van de onderzoekers van allerlei disciplines hebben wij willen gebruiken voor het ontwerpen van een onderzoeksagenda voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum. Tbv. een bundeling van vragen en bevredigende antwoorden wanneer het gaat om beleid van boerenorganisaties, plattelandsontwikkeling en aansturing van overheid en preventie bij toekomstige uitbraken.’

Het doden van dieren. Maatschappelijke en ethische aspecten. Maart 2003. Redactie:

Koolmees, Swabe en Rutgers. 128 pag. ISBN 90 76998191

Uitg. Wageningen Academic Publishers, Postbus 220, 6700 AE Wageningen

Verslag van een symposium gehouden in samenwerking tussen Wageningen Universiteit en de Faculteit Diergeneeskunde in Utrecht. ‘Gezien de maatschappelijke discussie van de laatste jaren over het doden van dieren, was de tijd rijp voor een kritische reflectie over de rechtvaardiging, alsmede de mate waarin en de wijze waarop het doden van dieren door de mens plaatsvindt.’ In dit symposiumboek zijn de opvattingen van een diepgaande en genuanceerde interdisciplinaire discussie in kaart gebracht.

Verzet en Verlangen. De constructie van nieuwe ruraliteiten rond de MKZ-crisis en de trek naar het platteland. Tjirk v.d.Ziel. Proefschrift Rurale sociologie. November 2003.424 pag. Uitg. Wageningen Universiteit , vakgroep Rurale Sociologie.

Een onderzoek naar de beeldvorming van het nieuwe platteland, met de trek vanuit de steden en de veranderingen ten gevolge van de MKZ-crisis, doordat complete woon- werk en leefgemeenschappen werden getroffen door het ruimingsbeleid.

MKZ 2001. De evaluatie van een crisis. B&A Groep. Den Haag 2002. 572 pag.

Projectnummer: 9475/44483079.001. B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies bv,

Postbus 829, 2501 CV Den Haag . E-mail: info@bagroep.nl

Een onderzoek in opdracht van het ministerie van LNV.

Wetenschappelijk onderzoek: dilemma’s en verleidingen. Koninklijke Nederlandse

Academie van Wetenschappen. Amsterdam. E-mail: [knaw @bureau.knaw.nl](mailto:kaw@bureau.knaw.nl)

Om het ‘geweten’ te scherpen.

Dierziektebeleid met draagvlak Advies over de bestrijding van zeer besmettelijke dierziekten. Raadvoor het Landelijkgebied i.s.m.de Raad voor Dieraangelegenheden. ISBN 90-77166-11-4 Deel 1 Advies dec 2003 ISBN 90-77166-09-2. Deel 2 Onderbouwing advies jan. 2004.

Zwartboek MKZ. Vreemde omstandigheden te Sprang-Capelle. Het beginsel van morele (on)aanvaardbaarheid. L’histoire se repète. 2001. 11 pag. Mr. V.P.Loosjes. Verkrijgbaar bij de auteur. Schans 24 a, 4251 PW Werkendam.

De kritische jurist komt tot de conclusie ‘dat de marginale toetsing wil zeggen dat de burger in een proces tegen de overheid alleen een kans maakt indien het betrokken overheidsbelang marginaal is.

Het platteland. Over de laatste Nederlandse boeren. Sietse v.d.Hoek 2002. 172 pag. *Uitg. Contact.* ISBN 90 254 1421 4

De verhalen van boeren n.a.v. de bedreiging voor het voortbestaan van de boerenstand in Nederland. Zeer actueel.

Crisis op de boerderij. De boer: Géén slachtoffer maar realist. Carin Giesen. 2e druk 1996. 160 pag. ISBN 90-229-8134-7

Ten tijde van de Varkenspest-crisis: Reacties van boer en boerin op financiële zorgen, conflicten in het gezin, EG regelgeving, bedrijfsbeëindiging en milieubeleid.

Hulpverlening aan Agrariërs door het Algemeen Maatschappelijk Werk. 1997

40 pag. Daphne Flügisthaler. *Uitg. Stichting Welzijn Deurne.*

Een heldere handleiding bij hulp aan boeren n.a.v. de Varkenspest.

Projectverslag Agrohulpverlening. Een jaar “boeren” in Barneveld. Ad Huizer. Juli 2000

10 pag. uitg. HdS Maatschappelijk Werk. Afdeling Projecten.

Een verslag van hulp van maatschappelijk werk aan boeren

De rol van de kerk bij een ramp: 2002. Ds O.J. Ruff. 32 pag. *Uitg. Kerkinactie Utrecht.*

E-mail: Brochureverkoop@sowkerken.nl

Geschreven n.a.v de rampen in de Bijlmer, Enschede en Volendam. Met het oog op onvermijdelijk toekomstige rampen.

Maatschappelijk werk na rampen en calamiteiten. Praktijkboek. Sjef Berendsen. Instituut voor Psychotrauma. 62 pag. uitg. Schouten en Nelissen, bedrijfswetenschappelijke en Educatieve uitgeverij.

Dit boek is tot stand gekomen i.s.m. de werkers van het eerste uur n.a.v. de Vuurwerkrampe in Enschede.

Tierseuchen in der Landwirtschaft. Die Psychosozialen Folgen de Schweinepest für betroffene Familien- untersucht a Fallbeispielen in Nordwestdeutschland, Proefschrift 2002 door Karin Jürgens, Uitgegeven door Ergon Verlag.

Boerenkringen in beweging. *Uitg. Roodbont.* 96 pag. ISBN 90-75280-28-9

Handreikingen om de kloof tussen agrariërs en hulpverleners te verkleinen.

HELPEN = LEREN. Emanciperende hulpverlening als methode van het maatschappelijk werk. Nora v.Riet en Harry Wouters. Uitg. van Gorcum. (5^e druk 2002) 166 pag.
ISBN 9023232186

Hoewel niet direct verband houdend met het Non- Vaccinatiebeleid, mag dit boek niet ontbreken in de lijst van publicaties die te maken hebben met de gevolgen van overheidsbeleid. Dit boek verschaft inzicht aan hulpverleners in het spanningsveld tussen de overheid en de individuele burger. De trend van het vrije markt principe waarin o.a. boeren een minderheidsgroepering vormen en in de knel komen. De inzichten en methodiek past o.i. bij hulp aan boeren die per definitie hun zelfstandigheid hoog in het vaandel hebben, maar met handen en voeten zijn gebonden.

Bij de uitgeverij Roodbont zijn diverse interessante en handzame boekjes die goed zicht geven op de persoonlijke en bedrijfsproblemen waarmee boeren en boerinnen worstelen.

Een luisterend oor. 110 pag. ISBN 90-75280-22-x

23 gesprekken met anonieme boeren en boerinnen met vrijwilligers van de Telefonische Hulpdienst voor Agrariërs. Het geeft een goed beeld van de mens in de agrarische sector.

De boerderij voorbij: 8 openhartige verhalen van boeren en tuinders over het voortijdige einde van hun bedrijf en over hun nieuwe start. Tot stand gekomen in samenwerking met de Zelforganisatie van Bedrijfsbeëindigers.*

Bedrijfsbeëindiging in land - en tuinbouw. Wegwijzer. 96 pag. Tonny Verrijt, Zelfhulporganisatie van Bedrijfsbeëindigers. Uitg. Roodbont ISBN 90-75280-36-x
Bedrijfsbeëindiging is zeer ingrijpend en heeft verstrekkende gevolgen. Dit boekje bevat overzichtelijk gepresenteerde informatie en helpt de lezer bij het maken van keuzes. En maakt hem tegelijkertijd tot een betere gesprekspartner voor andere belanghebbenden en adviseurs.

Moed en ondernemersbloed. Uitg. Roodbont 148 pag. ISBN 90-75280-01-7
22 inspirerende verhalen van boeren en tuinders die durven vernieuwen.

Overname & opvolging Uitg. Roodbont ISBN 90-75280-35-1
Wegwijzer voor overname & opvolging in de land –en tuinbouw.

Andere handzame uitgaven bij Roodbont Uitgeverij: Postbus 4103, 7200 BC Zutphen
Website: www.roodbont.nl E- mail: algemeen@roodbont.nl

Met * aangegeven publicaties zijn uitverkocht, maar wellicht nog ergens te achterhalen.